

spørsmål ved at Tidsskriftet i sine lederartikler ikke samtidig gjorde leserne oppmerksom på at legene som ble forsvart, hadde nær tilknytning til redaksjonen. På den annen side må utvalget vektlegge bladets spesielle medisinsk-faglige formål, og at de omtalte legene ikke kan betraktes som redaksjonelle medarbeidere i tradisjonell forstand. Utvalget mener uansett at man med fordel kunne ha oppgitt legenes tilknytning til tidsskriftet.

Utvalget vil understreke redaksjoners rett til å bestemme hva som skal publiseres, såfremt det ikke foreligger åpenbar tilsvarsrett i henhold til Vær Varsom-plakatens punkt 4.15. I det påklagede tilfellet kan det etter utvalgets mening reises tvil om klageren på hvert enkelt stadium av striden omkring hans bok, kunne gjøre formelt krav på tilsvarsrett. Etter utvalgets mening måtte det uansett være opp til redaksjonen å sette sluttstrek for debatten, ut fra en selvstendig vurdering av hvorvidt klagerens aller siste innlegg inneholdt nye momenter.

Derimot finner utvalget grunn til å sette søkelys på Tidsskriftets forskjellsbehandling av klagerens innlegg, ved at øvrige debattanter konsekvent fikk sine motinnlegg publisert samtidig med hans. Slik utvalget i lignende tilfeller har uttalt, må slike valg betraktes som en presseetisk uakseptabel utnyttelse av redaksjoners maktposisjon.

På dette punkt har Tidsskrift for Den norske lægeforening opptrådt kritikkverdigg.

Oslo, 19. juni 2007

Hilde Haugsgjerd
Sigrun Slaggard
Marit Rein
Ingeborg Moræus Hanssen
Trygve Wyller
Henrik Syse

Kommentar til PFUs uttalelse

Uttalelsen fra PFU ble nettpublisert 25.6. 2007, redaktørens kommentar ble publisert først på nett 27.6. 2007.

Pressens Faglige Utvalg mener at Tidsskriftet har forskjellsbehandlet journalisten Jon Hustad og andre debattanter etter at han ga ut boken *Varsleren*. Boken omhandler forhold på Rikshospitalet tidlig i 1990-årene.

Pressens Faglige Utvalg (PFU) har vurdert Jon Hustads klage på Tidsskriftet og gitt en uttalelse (1). PFU gir uttrykk for at de har forståelse for at klageren stiller spørsmål ved at «Tidsskriftet i sine lederartikler ikke samtidig gjorde leserne oppmerksom på at legene som ble forsvart, hadde nær tilknytning til redaksjonen» og at «man med fordel kunne ha oppgitt legenes tilknytning til tidsskriftet».

Til dette vil jeg bemerke følgende: PFU uttaler seg om Tidsskriftets «lederartikler». Jeg skrev to ledere om denne saken – men her ble ingen leger forsvart eller for den saks skyld angrepet (2, 3). Mine ledere dreide seg om konflikten på barneavdelingen ved Rikshospitalet tidlig i 1990-årene og ved konflikten ved denne avdelingen kunne vurderes på andre måter enn den versjonen Hustad presenterte i sin bok *Varsleren*. Det kan se ut som om PFU ikke har lest disse lederne, men i stedet har lagt til grunn Hustads utsagn om at disse inneholdt en «sterk kritikk» av ham – og et forsvær for noen andre. Det er beklagelig.

PFU uttaler at «man med fordel kunne ha oppgitt legenes tilknytning til tidsskriftet». Det vil i praksis si at vi skulle tydeliggjort at Dag Bratlid og Sverre Lie var faglige medarbeidere i Tidsskriftet. Listen over hvem som er (ubetalte) faglige medarbeidere står på trykk i hvert nummer, og listen ligger også åpent på Tidsskriftets nettsider. Det er slik sett allerede kjent. De faglige medarbeidernes rolle og forhold til redaksjonen er beskrevet i Tidsskriftets tilsvar til PFU (4). En følge av PFUs syn på dette punktet vil være at ved hvert innlegg faglige medarbeidere skriver, skal de eksplisitt opplyse sammen med artikkelsignaturen at de er faglige medarbeidere – altså i tillegg til at denne informasjonen fremgår i hver eneste utgave av Tidsskriftet. Det kan Tidsskriftet gjøre. Men da må PFU gjøre det samme krav gjeldende i resten av pressen. Det vil innebære at alle skribenter som har en eller annen tilknytning til publikasjonen – for eksempel når faste spaltister i *Aftenposten* skriver innlegg utenom sin faste spalte – må angi sin tilknytning til denne. Det vil være en ny praksis, men vil være enkelt å gjennomføre for oss hvis det er et prinsipp PFU ønsker å gjøre gjeldende for alle.

PFUs kritikk

PFUs kritikk mot Tidsskriftet angår imidlertid et annet forhold. PFU mener at Tidsskriftet har forskjellsbehandlet Hustad og de andre deltakerne i debatten «ved at øvrige debattanter konsekvent fikk sine motinnlegg publisert samtidig med hans. Slik utvalget i lignende tilfeller har uttalt, må slike valg betraktes som en presseetisk uakseptabel utnyttelse av redaksjoners maktposisjon».

Jeg kan fortsatt ikke se at det har skjedd noen forskjellsbehandling: Hustad er behandlet som enhver annen forfatter i Tidsskriftet. Jeg har redegjort i detalj for redaksjonens tankegang og handlemåte i svaret til PFU (4). Vi har fulgt våre vanlige retningslinjer for tilsvarsrett som jeg nylig har gjennomgått i en lederartikkel (5), og som også ble oversendt med vårt svar til PFU. I korthet går disse ut på at dersom noen skriver et kritisk innlegg til noe som har stått på trykk, publiseres dette i spalten Brev til redaktøren. Forfatteren av artik-

kelen som kritiseres får da anledning til å svare i samme nummer som det kritiske innlegget publiseres. I dette tilfellet var det Hustad som ved to anledninger kritiserte noe som hadde stått på trykk, og de som ble kritisert fikk tilsvarsrett på vanlig måte i samme nummer. Tidsskriftets praksis er i tråd med de publiseringsetiske prinsipper som gjelder for medisinskvitenskapelige tidsskrifter. Vancouver-reglene angir eksplisitt om tilsvarsmuligheten (punkt III E): «Forfattere av artikler som diskuteres i korrespondansespalten, bør gis mulighet for tilsvar, fortrinnsvis i samme nummer som korrespondansen trykkes.» Dette er også nedfelt i vår forfatterveiledning: «Dersom det dreier seg om kritiske bemerkninger, vil redaksjonen normalt innhente svar fra forfatteren av den opprinnelige artikkelen.»

Tidsskriftet kommer til å fortsette å følge Vancouver-reglene (6). Samtidig ser jeg at vi kan ha skapt uklarhet med hensyn til hvilke artikler som kan få tilsvar i samme nummer. Uklarheten kan ha oppstått fordi jeg tillot Hustad å skrive en utvidet kommentar (7) i stedet for et ordinært innlegg i Brev til redaktøren i Tidsskriftet nr. 15/2007 og at jeg som følge av det lot dem han angrep å få svare på samme plass og i samme omfang (altså som kommentar) (8). Jeg har i mitt tilsvar til PFU redegjort for hvorfor jeg gjorde dette unntaket (4). I ettertid ser jeg at dette kan oppfattes som at noen *kommentarartikler* får tilsvar i samme nummer og andre ikke. Det er uheldig.

Som en følge av PFUs kritikk vil vi derfor innskjerpe våre rutiner på dette punktet. Vi har til nå i helt spesielle tilfeller (som Hustads) tillatt at innlegg som kommer med kritikk av tidligere publiserte artikler får status som kommentarartikler og dermed mer plass til argumentasjon enn de 400 ordene som er maksimal lengde på et Brev til redaktøren. Det vil vi ikke lenger godta.

Charlotte Haug
redaktør

Litteratur

1. PFUs uttalelse om Tidsskriftet 19.6.2007. www.tidsskriftet.no/pls/lts/pdoc.printnotat?vp_id=160 [27.6.2007].
2. Haug C. En legefiende? Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 1311.
3. Haug C. Å ha rett - og rettthaveri. Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 1593.
4. PFU-sak 54/2007. www.tidsskriftet.no/filer/svarPFU.pdf [27.6.2007].
5. Haug C. Retten til tilsvar. Tidsskr Nor Lægeforen 2007; 127: 717.
6. International Committee of Medical Journal Editors. www.icmje.org [27.6.2007].
7. Hustad J. Det finst ei sanning. Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 1941.
8. Bratlid D, Farstad T. Det finnes en sannhet. Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 1942.